

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobců: **a) T. L., b) nezl. P. L.**, oba zastoupení JUDr. Marií Cílinkovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Bolzanova 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 36 Az 195/2004 - 42 ze dne 15. 9. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též stěžovatel) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-3173/VL-11-P11-2003, ze dne 1. 3. 2004. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 zákona o azylu.

Krajský soud neshledal žalobní námitky důvodnými. Problémy stěžovatelky s bývalým manželem nebyly zapříčiněny důvody, které by byly pro azylové řízení významné, tj. rasou, náboženstvím, národností apod. Ženy pronásledované ze strany osob blízkých pak nelze považovat za sociální skupinu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Tento pojem sice zákon nevymezuje, výkladem však lze dospět k závěru, že sociální skupina se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů či společenských obyčejů. Jako příklad lze uvést příslušnost k sexuálním menšinám, skupiny spojené přesvědčením nenáboženské či nepolitické povahy apod.

V daném případě potom nelze uzavřít ani na naplnění samotného pojmu pronásledování. Není-li totiž diskriminační jednání pocíťováno ze strany státu, lze důvodně očekávat, že žadatel o azyl využije možnosti požádat o ochranu svou zemi původu. Stěžovatelka při pohovoru uvedla, že se na policii obrátila opakovaně, její poslední stížnost okrskový policista sice nepřijal, slíbil však, že jejímu bývalému manželovi domluví a případně zahájí trestní stíhání. Byla-li stěžovatelka s postupem policie nespokojena, měla se obrátit na její nadřízené orgány, případně jiné orgány zabývající se ochranou pořádku a bezpečí. Z důkazů provedených žalovaným je totiž zřejmé, že případy násilí v rodině jsou ze strany policie zjišťovány a jsou za ně soudy udělovány přiměřené tresty. Podle soudu proto nelze uzavřít, že by země původu stěžovatelky jednání vůči ní prováděné tolerovala.

Za důvod udělení azylu pak není možné považovat ani stěžovatelčinu snahu o legalizaci pobytu na území ČR, ani její ekonomické potíže v zemi původu.

Důvodnou nakonec krajský soud neshledal ani námitku chybného posouzení překážky vycestování u stěžovatelky. Sám v jejím případě neshledal žádnou ze skutečností předvídaných ustanovením § 91 zákona o azylu, které by kladné rozhodnutí o této otázce odůvodňovaly.

Ze všech uvedených důvodů krajský soud žalobu jako nedůvodnou dle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Krajského soudu v Brně z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném výkladu pojmu pronásledování krajským soudem. Ze znění ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu podle stěžovatelky vyplývá, že pronásledovatelem osoby žádající o azyl mohou být vedle státu také soukromé osoby za předpokladu, že stát nemůže nebo nechce proti jejich jednání poskytnout účinnou ochranu. Azylově relevantním důvodem pronásledování byla pak v daném případě příslušnost stěžovatelky k sociální skupině, kterou je v jejím případě rodina. Kdyby stěžovatelka nebyla členem manželovy rodiny, k jejímu pronásledování by nikdy nedošlo.

Důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pak podle stěžovatelky spočívá v absenci náležitého odůvodnění napadeného rozsudku stran přezkumu správního rozhodnutí podle ust. § 91 zákona o azylu. Soud zde pouze konstatoval, že důvody pro udělení překážky vycestování neshledal, aniž by však zdůvodnil, jak k tomuto závěru dospěl. Takto koncipované rozhodnutí soudu nemůže podle stěžovatelky obstát.

Stěžovatelka proto žádá Nejvyšší správní soud, aby napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá, aby byl její kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Dle vyjádření žalovaného ze dne 6. 1. 2006 není kasační stížnost oprávněná. S veškerými námitkami stěžovatelů se podle něj soud náležitě vypořádal. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu uplatněných stížných bodů, avšak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu přitom zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti:

Žádost o udělení azylu podala stěžovatelka dne 2. 7. 2003. Pohovor k žádosti s ní byl proveden dne 25. 8. 2003 v p. s. H. na žádost stěžovatelky v jazyce ruském za přítomnosti tlumočnicka. Zemi původu opustila stěžovatelka z důvodu potíží s bývalým manželem, otcem a předsedou místního družstva. Dva roky po rozvodu (r. 2000) ještě žila s manželem u svých rodičů. Bývalý manžel pil a stěžovatelku bil. K incidentům docházelo rovněž mezi stěžovatelkou a jejím otcem. Ten házel po stěžovatelce nožem a sekerou, jednou se ji pokusil podřezat. Stěžovatelka opakovaně volala na policii, ta však odmítla do jejich vesnice přijet s poukazem na nedostatek pohonných hmot. Stěžovatelčiny telefonáty nebyly zaznamenávány. Ze strany policie jí bylo řečeno, aby si své problémy vyřešili sami. Bezprostřední příčinou odjezdu stěžovatelky pak byly potíže s předsedou družstva. Jako zaměstnankyně družstva iniciovala stěžovatelka akce za výplatu mezd, které byly sice účetně vyplaceny, nikoli však reálně, a to po dobu až několika měsíců. Spolu s ostatními zaměstnanci volali na okres, na kraj, do redakcí novin a psali stížnostní dopisy. Předsedovi lidé pak stěžovatelce vyhrožovali, že ji zabijí. Jelikož dříve navštívila ČR dvakrát jako turistka, rozhodla se odjet sem. Při svých návštěvách se zde seznámila s občanem slovenské národnosti, s nímž nyní čeká dítě. Chtěli uzavřít sňatek, ale pro potíže ve snoubencově zaměstnání k němu nakonec nedošlo. Po zjištění, že její turistické vízum nelze prodloužit, a poradě s ruskými mluvícími občany v P. se rozhodla požádat o azyl a odjela do V. L. Syn stěžovatelky žádá o azyl spolu s ní, protože jinak nikoho nemá. Činí tak ze stejných důvodů jako ona. Se státními orgány v zemi původu stěžovatelka problémy neměla, naopak sama podávala trestní oznámení. Kromě uvedených problémů měla potíže rovněž se sousedy, kteří o ní říkají, že je vědma a čarodějka, protože vykládá z karet a modlí se k Bohu. Do Běloruska má strach se vrátit a přestěhovat se do jiného místa v zemi nemůže, neboť by zůstala bez prostředků.

O stížních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud následovně:

Předně je třeba odmítnout námitku stěžovatelky, podle níž krajský soud chybně usoudil, že soukromé osoby nemohou být původcem pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Krajský soud tuto možnost nijak nezpochybil, dospěl pouze k závěru, že v daném případě nelze mít zákonný pojem pronásledování za naplněný, neboť nebylo prokázáno, že stát jedná, jemuž byla stěžovatelka v zemi původu vystavena, toleruje, resp. že není ochoten nebo schopen jí proti němu poskytnout účinnou ochranu. Z materiálů shromážděných správním orgánem soud naopak zjistil, že případy násilí v rodině jsou ze strany běloruské policie zjišťovány a jsou za ně soudy ukládány přiměřené tresty. Byla-li proto stěžovatelka s postupem policie nespokojena, měla se obrátit na její nadřízené orgány, případně jiné orgány zabývající se ochranou pořádku a bezpečí. Závěr krajského soudu o tom, že stěžovatelka nebyla v zemi původu pronásledována ve smyslu zákona o azylu je proto správný.

Jelikož otázka relevance důvodů stěžovatelčinych potíží z hlediska azylového řízení ztrácí s ohledem na výše uvedené na významu, odkazuje v tomto ohledu Nejvyšší správní soud pouze na svou dřívější judikaturu (správně zahrnutou již do odůvodnění napadeného rozsudku), podle které *strach z pronásledování kvůli příslušnosti k „sociální skupině žen pronásledovaných ze strany manželů či partnerů“ není důvodem pro udělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb., neboť není zapříčiněn důvodem pro azylové řízení významným, tedy rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině, či zastávanými politickými názory žadatelky, ale obavami z dalšího terorizování ze strany bývalého manžela. Zákon o azylu pojem sociální skupina nevymezuje, lze však výkladem dospět k závěru, že „sociální skupina“ se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. U žen pronásledovaných*

ze strany manželů či partnerů proto nelze o sociální skupině hovořit (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 - 67, www.nssoud.cz).

Je tedy třeba uzavřít, že důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není v daném případě naplněn.

Co se týká nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku stran rozhodnutí žalovaného podle ust. § 91 zákona o azylu, ani tato námitka stěžovatelů není důvodná. Krajský soud se zabýval všemi skutečnostmi odůvodňujícími vztažení překážky vycestování na stěžovatele, které citované ustanovení předvídá, avšak dospěl k závěru, že žádná z nich nebyla v azylovém řízení prokázána, resp. stěžovatelkou v jeho průběhu vůbec tvrzena. Toto odůvodnění považuje Nejvyšší správní soud za dostatečné a sám se s ním ztotožňuje. Ani stížní důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. proto dán není.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně netrpí vadami podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) ani d) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k tomu, že podle ust. § 32 odst. 5 zákona o azylu má podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věcech azylu odkladný účinek, nerozhodoval již Nejvyšší správní soud o žádosti stěžovatelů o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. října 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu